## RIIGIKAITSE

**1 Nimetab kodutütarde piduliku esindusvormi elemente ja kandmise põhimõtteid**
- Nimetab piduliku esindusvormi elemendid
- Kirjeldab vähemalt viit vormielemendi kandmise nõuet ja vormi olemasolul täidab neid

**2 Teab, kes on tema rühmavanem ja oskab temaga kontakteeruda**
- Teab, kes on tema rühmavanem ja oskab teda nimetada
- Saab kontakti rühmavanemaga vajaliku info saamiseks

**3 Selgitab, kes on kodutütar**
- Selgitab oma sõnadega, kes on kodutütar ja millega ta tegeleb
- Kirjeldab oma sõnadega, millega tegeleb Kodutütarde organisatsioon

**4 Selgitab eakohaselt, mis on Kaitseliit ning teab, kes kuuluvad Kaitseliitu**
- Selgitab eakohaselt oma sõnadega, mis on Kaitseliit
- Teab, et Kaitseliidu üks osa on Naiskodukaitse, Kodutütred ja Noored Kotkad

**5 Ütleb peast kodutütarde tõotuse ja arutleb selle tähenduse üle**
- Ütleb peast kodutütarde tõotuse
- Arutleb koos noortejuhiga tõotuse tähenduse üle

**6 Tunneb kodutütarde seadusi**
- Oskab selgitada oma sõnadega kümmet kodutütre seadust

**7 Kirjeldab Kodutütarde sümboolikat**
- Oskab oma sõnadega kirjeldada kotkamärki ja tunneb ära ristikulehe
- Tunneb ära oma ringkonna ja Kodutütarde üldlipu

**8 Teab kodutütarde tervitust ja selgitab selle tähendust**
- Oskab võtta tervitusasendit
- Selgitab tervitusasendi tähendust
- Ütleb peast juhtsõna

**9 Teab rivikäsklusi ning oskab nende järgi liikuda**
- Tegutseb korrektselt rivikäskluste „Joondu!“, „Valvel!“, „Vabalt!“ järgi
- Teab, mis on viirg, kolonn ja oskab neid vastavalt käsklusele moodustada

## MATKATARKUSED

**1 Teab, mis on matkamine**
- Selgitab oma sõnadega, mis on matkamine
- Eristab vähemalt kolme erinevat matkamise liiki
- Nimetab erinevaid ööbimisvõimalusi matkal

**2 Oskab teha kingapaelasõlme**
- Oskab siduda tugevat kingapaelasõlme jalanõule

**3 Osaleb koos juhendajaga rahulikus tempos matkal**
- Osaleb vähemalt viiekilomeetrisel rühmamatkal või jalutuskäigul looduses

**4 On osalenud laagris**
- Peab kinni Kodutütarde väljaõppel sõlmitud kokkulepetest
- Hoolitseb oma varustuse, laagriplatsi ja magamiskoha puhtuse ning korra eest
- Teab ja rakendab isikliku hügieeni nõudeid laagris

## OHUTUS

**1 Teab häirekeskuse numbrit ja oskab edastada hädaabikutset**
- Teab häirekeskuse numbrit
- Kirjeldab häirekeskusele info edastamist ja oskab vastata nende tüüpküsimustele
- Selgitab oma sõnadega, mis on esmaabi andmise eesmärk

**2 Oskab anda esmaabi pisihaavade ja ninaverejooksu korral**
- Puhastab ja plaasterdab iseseisvalt pisihaava
- Teostab juhendamisel esmaseid sidumisvõtteid
- Rakendab esmaabivõtteid ninaverejooksu puhul

**3 Oskab käituda linnaruumis ja avalikes kohtades**
- Teab olulisemaid liiklusreegleid jalakäijatele, nagu "Peatu, vaata, veendu!"
- Kannab pimedal ajal helkurit ja kasutab liikluses nõuetekohast turvavarustust (jalgratas, tõukeratas, turvavöö jm)
- Käitub avalikus ruumis viisakalt ning järgib ohutusreegleid
- Teab, kuidas linnas eksimise korral abi otsida ja turvaliselt tegutseda

**4 Järgib looduses viibides turvalise käitumise põhimõtteid**
- Teab, kuidas käituda looduses ära eksides
- Nimetab veekogu ääres käitumise ohutusreegleid nii talvel kui ka suvel ning järgib neid
- Teab, kuidas ohutult lõket süüdata ning harjutab lõkke süütamist
- Nimetab vähemalt kolm põhimõtet, kuidas käituda looduslike ohtude korral (torm, äike jmt)

**5 Teab, kuidas käituda tulekahju korral**
- Kirjeldab, mida teha, kui hoones avastatakse tulekahju
- Kirjeldab, kuidas ohutult hoonest väljuda
- Teab, mida teha, kui hoonest ei saa väljuda

**6 Teab oma koduaadressi ja vanema kontaktandmeid**
- Oskab selgitada, millises maakonnas, asulas, linnas, tänaval ta elab
- Teab peast vähemalt ühe oma vanema telefoninumbrit

## ÜHISKOND

**1 Tunneb Eesti Vabariigi sümboleid (vapp ja rahvussümbolid)**
- Nimetab Eesti Vabariigi vapil olevad elemendid
- Eristab suurt ja väikest riigivappi ning toob välja nende erinevused
- Nimetab Eesti kuus rahvussümbolit

**2 Teab, millal on Eesti iseseisvuspäev**
- Nimetab Eesti Vabariigi aastapäeva kuupäeva

**3 Tunneb Eesti lippu**
- Nimetab Eesti lipu värvid õiges järjekorras
- Selgitab oma sõnadega lipuvärvide tähendust

**4 Laulab koos kaaslastega Eesti Vabariigi hümni**
- Teab peast "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" (F. Pacius/J.V.Jannsen) sõnu
- Laulab Eesti hümni üksi või koos kaaslastega

**5 Nimetab Eesti Vabariigi presidendi**
- Teab hetkel ametisoleva presidendi nime
- Tunneb pildilt ära ametisoleva presidendi

**6 On osalenud riiklike tähtpäevade tähistamisel (lipu heiskamine, hümni laulmine, aktused)**

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Tunneb ära ja nimetab kolm erinevat puud, põõsast, rohttaime, looma ning seent**
- Tunneb ära ja nimetab (eelistatult) looduses kolm puud, põõsast, rohttaime, lindu, looma ja seent (igast vähemalt kolm)
- Nimetab looduses käitumise reegleid ja järgib neid. Suhtub lugupidavalt loodusesse

**2 Tunneb ära viis paigalindu oma kodukohas**
- Eristab looduses või fotol vähemalt viit paigalindu
- Kirjeldab oma sõnadega lindude toitmise reegleid

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 Käitub kodutütrele sobivalt**
- Kannab korrektselt Kodutütarde pidulikku esindusvormi
- Toob näiteid, kuidas ta täidab oma igapäevaelus kodutütarde kümmet seadust

**2 Esitab loovalt Kodutütarde seadusi**
- Esitab loovalt üksi või koos rühmakaaslastega kodutütarde kümmet seadust kaaslastele (lavastus, luuletus, plakat vms)

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Tuleb vähemalt kolmele väljaõppeüritusele jala või osaleb rühmas kolmel kehalist aktiivsust nõudval**
- Nimetab kolm põhjust, miks on liikumisharjumus oluline
- Liigub noortejuhiga kokkulepitud vahemaa väljaõppeüritusele iseseisvalt või rühmas koos juhendajaga

## RIIGIKAITSE

**1 Kirjeldab, kuidas Kodutütarde tegevuses osalemine on seotud riigikaitsega**
- Nimetab kolm põhjust, miks on riiki vaja kaitsta
- Kirjeldab oma sõnadega, kuidas tema tegevus kodutütrena on seotud riigikaitsega

**2 Nimetab Kodutütarde peavanema, ringkonnavanema ja noorteinstruktori**
- Teab Kodutütarde peavanema, oma ringkonnavanema ja noorteinstruktori nime ning tunneb nad ära

**3 Kirjeldab Kodutütarde ringkonna struktuuri**
- Nimetab Kodutütarde allüksused (salk, rühm, jaoskond, ringkond)
- Järjestab Kodutütarde allüksused

**4 Eristab Kodutütarde ametikoha tunnuseid**
- Teab, milliseid ametikoha tunnuseid kannavad salgajuht, rühmajuht ja rühmavanem

**5 Nimetab kodutütarde välivormi elemente ja kandmise põhimõtteid**
- Nimetab välivormi elemendid
- Kirjeldab viit vormikandmise nõuet (ja vormi olemasolul täidab neid)

**6 Teab rivikäsklusi ja oskab nende järgi liikuda**
- Tegutseb korrektselt rivikäskluste „Parem (vasak) – pool!“, „Ümber–pöörd!“, „2(3) sammu edasi (vasakule, paremale) – marss!“ järgi
- On harjutanud rivis pöördumist ja ettekande tegemist
- Teeb ettekande salga või rühma isikukoosseisu ja tegevuse kohta

**7 Kirjeldab kriisiolukordade mõju inimese igapäevaelule**
- Kirjeldab, kuidas kriisiolukord mõjutab inimeste igapäevaelu
- Toob vähemalt kolm näidet, mida tema ise saab teha, et hakkama saada kriisiolukorras

## MATKATARKUSED

**1 Oskab valida ilmastikule vastava mitmekihilise riietuse**
- Teab mitmekihilise riietuse erinevate kihtide eesmärke
- Oskab valida ilmaoludele vastava riietuse
- Teab, kuidas hooldada matkaolukorras oma jalgu

**2 Kirjeldab lühimatkale kaasavõetavat isiklikku varustust ja pakib juhendamisel matkakoti**
- Koostab ühepäevasele ööbimiseta matkale nimekirja vajalikust varustusest
- Pakib juhendamisel matkakoti lühimatkale
- Teab, mida arvestada varustuse valikul erinevatel aastaaegadel

**3 Määrab kompassi abil ilmakaared ja tunneb peamisi nõudeid kompassi kasutamisel**
- Oskab selgitada kompassi tööpõhimõtet ja teab kompassi hoiustamise nõudeid
- Nimetab ilmakaared ja määrab need kompassi abil
- Hoiab kompassi korrektselt käes

**4 Eristab erinevaid kaarte ja tunneb Kaitseväe topograafilise kaardi põhilisi leppemärke**
- Eristab erinevaid kaarte (sh orienteerumiskaarte) ja oskab välja tuua nende erinevused
- Tutvub Kaitseväe topograafilise kaardiga
- Teab, kuidas Kaitseväe topograafilisel kaardil on tähistatud teed, mets ja lagendik

**5 Oskab valida lõkkematerjali ja süüdata lõket ning eristab lõkketüüpe**
- Teab, millised on ohutusnõuded lõkke tegemisel
- Tunneb viit erinevat lõkketüüpi ja teab nende kasutusviise
- Oskab looduses leida ja/või valida lõkke tegemiseks materjali
- Süütab juhendamisel lõkke, kasutades kolme erinevat süütevahendit

**6 Oskab teha meremehe- ja seasõrgsõlme ja teab, milleks neid kasutatakse**
- Nimetab meremehe- ja seasõrgsõlme kasutusviise
- Seob meremehe- ja seasõrgsõlme
- Seob seasõrgsõlme kotisuule ja ümber eseme

**7 Ööbib välilaagris**
- On osalenud välilaagris ja ööbinud köetavas telgis vähemalt ühe öö
- Järgib iseseisvalt välihügieeni põhimõtteid

**8 Läbib maastikul vähemalt kaheksakilomeetrise matka**
- On osalenud vähemalt ühel matkal
- Teab looduses käitumise reegleid ja järgib neid: suhtub lugupidavalt loodusesse

## OHUTUS

**1 Oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral**
- Teab abiandmise järjekorda ehk päästeahelat
- Oskab hinnata teadvuse olekut ja hingamist

**2 Oskab anda esmaabi teadvusekaotuse puhul**
- Oskab panna kannatanu stabiilsesse küliliasendisse
- Teab esmaseid šoki tunnuseid ja rakendab šokiasendit

**3 Oskab komplekteerida isiklikku esmaabipakki**
- Komplekteerib isikliku esmaabipaki
- Nimetab isiklikus esmaabipakis olevaid vahendeid ja kirjeldab nende otstarvet
- Oskab vajadusel kasutada enda komplekteeritud esmaabipakki matkal või laagris

**4 Teab esmaseid tulekustutusvahendeid ja nimetab tulekahju puhkemise peamised põhjuseid**
- Nimetab käepäraseid ja looduslikke tulekustutusvahendeid
- Nimetab koduseid tulekustutusvahendeid
- Toob näiteid tulekahju puhkemise põhjustest

**5 Järgib tuleohutusnõudeid välilaagris**
- Oskab teha tuld telgiahjus
- Oskab teostada elava tule järelevalvet
- Oskab käituda tulekahju korral telgis (ohu märkamine, teiste märkamine, väljumine, ohust teavitamine, esmaste tulekustutusvahendite kasutamine)

## OHUTUS

**6 Teab, kuidas ennetada vee-, liiklus- ja tuleõnnetusi**

Teab, kuidas ennetada vee- ja jääõnnetusi
Teab, kuidas ennetada liiklusõnnetusi
Teab, kuidas ennetada tuleõnnetusi

**7 Teab tervisliku eluviisi põhimõtteid**

Toob näiteid tervislikust toitumisest
Selgitab, miks on organismile vajalik piisav uni ja puhkus
Toob näiteid, miks on regulaarne liikumine oluline

**8 Teab turvalise internetikasutuse põhimõtteid ja rakendab neid**

Nimetab viis internetis käitumise põhireeglit
Mõistab internetis (sh sotsiaalmeedias) olevaid ohte ja teab, kust leida abi küberkiusamise korral
Teab, kuidas muuta oma internetikasutust turvalisemaks ja loob turvalise parooli

## ÜHISKOND

**1 Teab ja nimetab Eesti riigipühi**

Teab, mis on riigipüha ja oskab neist viit koos kuupäevaga nimetada
Teab, millal on võidupüha
Nimetab, millal on Eesti taasiseseisvumispäev

**2 Nimetab viis lipupäeva; teab, kuidas ümber käia Eesti lipu ning mastilipuga**

Teab, mis on lipupäev ja nimetab viis lipupäeva kuupäevadega
Oskab ümber käia mastilipuga
Laulab kaasa laulu „Eesti lipp“ (M.Lipp/E.Võrk)
Voldib koos kaaslasega kokku Eesti riigilipu vastavalt juhendile

**3 Teab, mis on rahvakalendri tähtpäev ja kirjeldab lähemalt kolme**

Teab, mis on rahvakalendri tähtpäev
Oskab nimetada ja kirjeldada vähemalt kolme Eesti rahvakalendri tähtpäeva

**4 Teab, millal on Kodutütarde aastapäev**

Nimetab Kodutütarde loomise aasta ja kuupäeva

**5 Jutustab ühest Eestile olulisest tähtpäevast**

Jutustab ühe Eestile olulise tähtpäeva kohta (nt Eesti Vabariigi loomine, võidupüha, taasisesesvumispäev jmt)

**6 Praktikapõhine tegevus ajaloomälestisega**

Nimetab vähemalt ühe ajaloomälestise oma kodukandis ja selgitab selle olulisust
Aitab korrastada kodukandile lähima vabadussamba, mälestusmärgi vm ajaloomälestise ümbrust
Osaleb mälestushetkel ajaloomälestise juures

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Eristab looduses kolme mürk- ja ravimtaime ja kolme söödavat marja**

Tunneb looduses ära vähemalt kolm mürktaime
Kirjeldab, kuidas ära tunda mürktaimedest tingitud mürgistust
Tunneb looduses ära vähemalt kolm ravimtaime ja teab, mille jaoks neid kasutada
Tunneb looduses ära vähemalt kolm söödavat marja
Kasutab ravimtaimi praktilistes tegevustes (valmistab ravimteed, kuusevaigust salvi, huulepalsamit vms)

**2 Teab viit rändlindu ja tunneb nad ära**

Tunneb looduses välimuse järgi ära viis rändlindu

**3 Teab looduses liikumise reegleid ja järgib neid, suhtub loodusesse lugupidavalt**

Nimetab viis tegevust, mida saab igaüks teha looduse hoidmiseks
Järgib looduses liikumise reegleid, hoiab loodust

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 Laulab laulu "Kodutütarde laul"**

Esitab üksi või koos kaaslastega laulu "Kodutütarde laul" (H.Hindpere/V.-R.Liivar)

**2 Meisterdab iseseisvalt või koos rühmaga**

Meisterdab kodutütarde sündmusel mõne eseme endale, rühma tarbeks või heategevuseks
Tegutseb keskkonda hoidvalt: hoiab puhtust ja korda, kasutab materjale säästlikult ning koristab pärast tegevust
Kuulab ja järgib tööjuhiseid

**3 Tunneb lauakombeid ja oskab lauda katta**

Toob näiteid, kuidas ta järgib igapäevaelus lauakombeid
Katab sobivalt igapäevase ja piduliku sündmuse laua (eelroog, põhiroog, magustoit)

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Testib oma füüsilisi võimeid vastavalt normatiividele ("Kodutütarde kehaliste katsete läbiviimise kord ja normatiivid")**

Osaleb kehaliste katsete läbiviimisel eesmärgiga läbida need positiivselt

**2 Tuleb vähemalt kolmele väljaõppeüritusele jala või osaleb rühmas kolmel kehalist aktiivsust nõudval tegevusel**

Nimetab kolm põhjust, miks on liikumisharjumus oluline

Liigub noortejuhiga kokkulepitud vahemaa väljaõppeüritusele iseseisvalt või rühmas koos juhendajaga

## RIIGIKAITSE

**1 Kirjeldab oma sõnadega, kes on riigikaitsjad**
- Kirjeldab, kuidas on erinevad valdkonnad (Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet) seotud riigikaitsega
- Nimetab vähemalt kolm võimalust, kuidas igaüks saab panustada riigikaitsesse

**2 On tutvunud Kaitseliidu ja Kaitseväe olemusega**
- Teeb vahet Kaitseliidul ja Kaitseväel ning toob välja peamise erinevuse

**3 Märgib Eesti kaardile Kaitseliidu malevad**
- Nimetab Kaitseliidu malevad
- Märgib kontuurkaardile Kaitseliidu malevate nimetused

**4 Nimetab ja tunneb ära riigikaitseorganisatsioonide juhid**
- Nimetab hetkel ametisoleva Eesti presidendi, Kaitseväe juhataja ja Kaitseliidu ülema
- Tunneb ära hetkel ametisoleva Eesti presidendi, Kaitseväe juhataja ja Kaitseliidu ülema

**5 Teab relva ohutu käsitsemise põhimõtteid**
- Nimetab neli kõige olulisemat tulirelva käsitsemise põhimõtet
- Eristab tuli- ja külmrelva

**6 On osalenud õhkrelvast laskmisel**
- Teab ohutu relvakäsitsemise põhimõtteid
- 10-meetriselt distantsilt tabab vähemalt pooled lasud sihtmärki

**7 Teab sidepidamise aluseid ja käsitseb välitelefoni ning raadiojaama**
- On tutvunud kolme erineva sidepidamisviisiga ja kirjeldab neid
- Teab sidepidamise aluseid (kuuldekood, seansi alustamine, sidekontroll)
- Tunneb NATO tähestikku
- Oskab töökorda seada ja kasutada välitelefoni ning raadiojaama

**8 Tegutseb korrektselt rivikäskluste järgi**
- Täidab käsklusi „Paremale (vasakule) – vaat!“, „Otse – vaat!“
- Oskab juhendamise järgi rühmakarpi moodustada
- Liigub rühma koosseisus vaba- ja taktsammul
- Harjutab ettekannet toimuva tegevuse kohta

**9 On osalenud Kodutütarde pidulikul üritusel**
- On esindanud kodutütrena organisatsiooni pidulikul üritusel või mõnel Eestile olulisel tähtpäeval

## MATKATARKUSED

**1 Oskab valida isikliku varustuse mitmepäevasesse välilaagrisse või matkale**
- Valib varustuse vastavalt aastaajale
- Pakib iseseisvalt kaasavõetava varustuse

**2 Määrab oma asukoha kaardil**
- Määrab kaardil oma asukoha maastikul ilma elektroonilise abivahendita

**3 Tunneb Kaitseväe topograafilise kaardi põhilisi leppemärke**
- Teab Kaitseväe topograafilise kaardi põhivärvuseid ja nende tähendusi
- Tunneb Kaitseväe topograafilisel kaardil kasutatavaid peamisi leppemärke ning nimetab nende tähendused

**4 Orienteerub mööda metsaradu ja erinevat tüüpi teid**
- Oskab kasutada orienteerumisel teedevõrgustikku
- Oskab orienteeruda teedel kaardi või legendi abil

**5 Mõistab, mis on kaardi mõõtkava ja oskab määrata vahemaid**
- Teab, mis on kaardi mõõtkava
- Oskab kaardi mõõtkava abil määrata vahemaid looduses
- Määrab looduses kolme erineva objekti kaugused

**6 Joonistab oma valitud mõõtkavas kokkulepitud ala skeemi**
- Joonistab valitud mõõtkavas kokkulepitud ala skeemi ja märgib sellele suuremad objektid, leppemärgid, ligikaudse mõõtkava, põhjasuuna, koostamise kuupäeva ja kellaaja

**7 Oskab siduda liugleva aasa, topelt kaheksa, kalamehe ja paalisõlme ning teab, milleks neid kasutatakse**
- Teab, kus ja miks liuglevat aasa, topelt kaheksa, kalamehe- ja paalisõlme kasutatakse
- Oskab siduda liugleva aasa, topelt kaheksa, kalamehe- ja paalisõlme

**8 Valmistab ühe toidukorra välitingimustes ja järgib ohtusnõudeid**
- Valmistab juhendamisel ühe toidukorra gaasi- või piirituspõletil
- Järgib ja rakendab toiduvalmistamisel ohutusnõudeid

**9 Ööbib kahel korral välilaagris**
- On ööbinud kahel korral välilaagris eri aastaaegadel
- Oskab valida asukoha telgile ja teab selle püstitamise reegleid
- Kasutab vajalikke terariiste välilaagri tegevuste juures
- Seab koos grupiga üles välihügieeni ala
- Teostab iseseisvalt välihügieeni

**10 Läbib maastikul vähemalt 10-kilomeetrise matka**
- On osalenud vähemalt ühel 10-kilomeetrisel matkal juhendajaga
- Teab, kuidas tegutseda ära eksides (olla nähtav ja kuuldav, jääda paigale ja sooja hoida)

## OHUTUS

**1 Oskab anda esmaabi traumade korral**
- Tunneb erinevaid traumade liike
- Oskab anda abi nikastuste, nihestuste, põrutuste korral
- Teab, kuidas käituda luumurru korral

**2 Oskab anda esmaabi kuuma- ja külmakahjustuse, looma- ja putukahammustuse korral**
- Oskab anda abi kuuma- ja külmakahjustuste korral
- Teab, kuidas tegutseda looma- ja putukahammustuse (sh rästik) puhul

## OHUTUS

**3 Teab esmaabi põhimõtteid erinevate mürgistuste korral**

Teab üldiseid esmaabi põhimõtteid erinevate mürgistuste korral

Teab, kuhu helistada mürgistuse korral (Mürgistusteabekeskuse infoliin 16662)

**4 Teab, kuidas hoiduda uimastitest ja selgitab nende kahjulikku mõju organismile**

Teab uimastite ja energiajookide kahjulikust mõjust organismile

Teab nikotiini kahjulikust mõjust organismile

**5 Tunneb ja rakendab tuleohutusnõudeid**

Kirjeldab erinevate andurite (suitsu- ja vingugaasi) paiknemist ruumides

On harjutanud vähemalt ühe tulekustutusvahendi kasutamist

Teab õli ja elektri kustutamise eripärasid

**6 Oskab käituda turvaliselt veekogu ääres**

Teab veeohutus- ja ujumisreegleid

Oskab märgata abivajajat ja tegutseda vastavalt

Oskab kasutada kaldal olevaid käepäraseid päästevahendeid

Oskab ohutult käituda jää peal ja nimetada jää peale minekuks vajalikud vahendid

**7 Teab, kuidas käituda ohtliku eseme (lõhkekeha, droon, tulirelv jmt) leidmisel**

Teab, kuidas käituda ohtliku eseme leidmisel

Oskab ohtlikku eset ära tunda

Oskab märgistada ohtliku eseme asukohta

**8 Rakendab ohutuid töövõtteid metsalaagris vajalike tööriistade kasutamisel**

Käsitleb ohutult metsalaagriks vajalikke tööriistu

Kasutab lihtsaid ja tervist hoidvaid töövõtteid

## ÜHISKOND

**1 Teab oma maakonna, koduvalla või -linna lippu ja vappi**

Eristab teistest oma maakonna vappi ja oskab seda kirjeldada

Eristab teistest oma koduvalla või -linna vappi ja oskab seda kirjeldada

**2 Selgitab vähemalt viit lapse põhiõigust ja kohustust**

Selgitab vähemalt viit lapse kohustust ja põhiõigust

Teab, kuhu pöörduda kui lapse õigusi on rikutud

**3 Selgitab Politsei- ja Piirivalveameti, Häirekeskuse ning Päästeameti rolli**

Kirjeldab Politsei- ja Piirivalveameti ülesandeid

Kirjeldab Päästeameti ülesandeid

Teab, mis on kerksuskeskus ja kus asub temale lähim kerksuskeskus

**4 Nimetab Kaitseliidu, Naiskodukaitse ja Noorte Kotkaste aastapäevi**

Teab, millal on Kaitseliidu loomise aastapäev

Teab, millal on Noorte Kotkaste loomise aastapäev

Teab, millal on Naiskodukaitse loomise aastapäev

**5 Tutvustab lühidalt Kodutütarde ajalugu**

Viib läbi Kodutütarde ajalooteemalise praktilise tegevuse rühmakaaslastele

**6 Koostab kodukohale lähima ajaloomälestise (nt hoonete, monumentide, kirikute, sõjahaudade jmt)**

Kogub teavet kodukoha ajaloomälestise kohta

Teeb ettekande (nt video, esitluse, kollaaži vmt) ja esitleb oma rühma koondusel

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Määrab talvel vähemalt kolm lehtpuud või põõsast**

Määrab talvel vähemalt kolm lehtpuud või põõsast (nt punga, võra, okste, puukoore järgi)

Nimetab iga määratud lehtpuu või põõsa kasutamisviisi eelise, mis tuleb kasuks metsas hakkama saamisel

**2 Tunneb loomade tegevusjälgi maapinnal ja puudel**

Märkab ja tuvastab loomade tegevusjälgi

Määrab vähemalt viie linnu või looma tegevusjälje looduses

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 Osaleb ja panustab aktiivselt Kodutütarde tegevusse ning aitab seda kajastada ja talletada**

Panustab meeskonnatöösse või kogukonda, osaledes vähemalt kolmel korral tegevustes, mis aitavad kaasa organisatsiooni eesmärkide elluviimisele (nt noortejuhi abistamine, heategevus, esindamine vmt)

Aitab kajastada rühma tegevust või talletada rühma ajalugu (rühmakroonika, veebipäevikute, sotsiaalmeedia, fotogaleriide jms abil)

**2 Kasutab kodutütarde tervitust**

Kasutab sobivates kohtades (autasu kättesaamine jmt) kodutütre tervitust

**3 Tegutseb teadlikult oma vaimse tervise hoidmiseks**

Kirjeldab, kuidas hoida vaimset tervist

Toob näiteid, kuidas ta rakendab iseenda elus vaimse tervise hoidmise võtteid

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Testib oma füüsilisi võimeid vastavalt normatiividele ("Kodutütarde kehaliste katsete läbiviimise kord ja normatiivid")**

Osaleb kehaliste katsete läbiviimisel eesmärgiga läbida need positiivselt

Analüüsib ja võimalusel kõrvutab oma sooritustulemust eelmiste kordadega

## KEHALINE AKTIIVSUS

**2 Võtab osa maakondlikust või vabariiklikust liikumist toetavast väljakutsest**

Jälgib oma kehalist aktiivsust kokkulepitud rakenduses või liikumispäevikus

Liigub regulaarselt kokkulepitud perioodi jooksul

**3 Teeb rühmakaaslastele ülevaate ühest spordi eeskujust, suurkujust, lemmiksportlasest või spordisündmusest**

Uurib allikatest ühte katsenõudes nimetatud teemal

Annab olulisemast ülevaate oma rühmakaaslastele

## RIIGIKAITSE

**1 Selgitab oma sõnadega kollektiivkaitse olemust**
- Selgitab oma sõnadega, mis on NATO
- Toob näiteid NATO tegevusest Eestis
- Teab, millal Eesti liitus NATOga

**2 Nimetab Kaitseväe väeliigid ja selgitab nende olemust**
- Nimetab Kaitseväe väeliigid (õhuvägi, merevägi, maavägi)
- Selgitab oma sõnadega väeliikide ülesandeid

**3 Selgitab ohvitseri, allohohvitseri ja sõduri rollide olemusi**
- Selgitab oma sõnadega, kes on sõdur, allohvitser ja ohvitser

**4 Eristab Kaitseväe maaväe auastmeid ja nende tunnuseid**
- Eristab sõduri, allohvitseride ja ohvitseride auastmeid

**5 Tunneb Kaitseväe väeosasid**
- Omab ülevaadet Kaitseväe väeosadest
- Teab, millistes Eesti piirkondades on Kaitseväe väeosad
- Nimetab igast piirkonnast vähemalt ühe Kaitseväe väeosa

**6 Nimetab Kaitseliidu maakaitseringkonnad**
- Oskab nimetada ja kaardil näidata Kaitseliidu maakaitseringkonnad
- Nimetab malevad, mis moodustavad maakaitseringkonnad

**7 On tutvunud Kaitseliidu ja Naiskodukaitse organisatsioonidega**
- Kirjeldab Kaitseliidu ja Naiskodukaitse tegevust
- Nimetab väljaõppevõimalusi Kaitseliidus ja Naiskodukaitses

**8 Teab õhudroonide ohutu kasutamise põhimõtteid, valmistab neid ette turvaliseks juhtimiseks ning omab praktilist kogemust lennutamisel**
- Mõistab droonide ehitust ja tööpõhimõtteid
- Oskab hinnata inimtegurite ja keskkonnatingimuste mõju lennutegevusele
- Rakendab lennuohutuse põhimõtteid droonilennutegevuses
- Oskab planeerida lennutegevust

- Omab praktilisi oskusi mehitamata õhusõiduki ohutuks käitamiseks nii simulaatoril kui ka reaalses lennutegevuses

**9 Oskab ohutult käsitseda sportrelva**
- Teab ohutu relvakäsitsemise põhimõtteid
- 50-meetriselt distantsilt tabab vähemalt pooled lasud sihtmärki

**10 Tegutseb korrektselt rivikäskluste järgi**
- Tegutseb korrektselt rivikäskluste „Paigal – marss!“ ja „Seis!“ korral
- Oskab liikuda taktsammul ja valvelsammul
- Oskab käituda rivikarbis käskluste järgi

**11 Aitab läbi viia ühe tegevuse rühmakaaslastele**
- Aitab läbi viia noortejuhi juhendamisel ühe tegevuse rühmakaaslastele, mis on seotud kodutütarde järguõppega

## MATKATARKUSED

**1 Selgitab oma sõnadega igaüheõigust**
- Teab, mida tähendab igaüheõigus
- Teab, kust leida infot igaüheõiguse kohta
- Tunneb looduses liikumise nõudeid ja kontrollib neid vastavalt veebilehelt

**2 Oskab liikuda asimuudi abil poolkinnisel maastikul (osaliselt lagedal alal) 0,5–1 km**
- Teab, mis on asimuut ja oskab seda määrata
- Liigub maastikul asimuuti kasutades määratud punkti

**3 Tunneb Kaitseväe topograafilisel kaardil kasutatavaid leppemärke**
- Tunneb Kaitseväe topograafilisel kaardil kasutatavaid punkt-, joon- ja pindorientiiride leppemärke

**4 Määrab Kaitseväe topograafilisel kaardil koordinaate**
- Eristab erinevaid koordinaatsüsteeme
- Määrab kaardil objektide kuue- ja kaheksakohalised koordinaadid
- Leiab iseseisvalt objekte kaardil koordinaatide abil

**5 Oskab looduses vett leida ja seda koguda**
- Tuvastab looduses joogikõlbliku vee ja oskab säilitada ning transportida vett
- Töötleb loodusliku vee iseseisvalt joogikõlblikuks

**6 Tunneb keskkonnanõudeid välilaagris**
- Nimetab välilaagri keskkonnanõudeid
- Rakendab keskkonnanõuded välilaagris

**7 Läbib maastikul vähemalt 15-kilomeetrise matka**
- On osalenud ühel vähemalt 15-kilomeetrisel päevasel matkal

**8 Ööbib kahel korral eri aastaaegadel välitingimustes**
- Ööbib välitingimustes nii suvel kui talvel
- Ööbib vähemalt ühel korral välitingimustes individuaalse majutusega (telkmantel, hammock vm varjualune)

## OHUTUS

**1 Oskab tegutseda päästeahelat kasutades**
- Tagab enda ja kannatanu ohutu keskkonna
- Hindab kannatanu seisundit
- Annab elupäästvat esmaabi, sh harjutab elustamist

## OHUTUS

**2 Oskab anda esmaabi haavade ja verejooksu korral**

Teab haavale surve avaldamise põhimõtteid
Oskab siduda erinevaid haavasid
Oskab peatada väiksemaid ja tugevamaid verejookse

**3 Oskab kasutada AED aparaati**

Oskab avalikus ruumis leida AED aparaati
Oskab kasutada AED aparaati
Teab, kas ja kus tema kodukohas asuvad AED aparaadid

**4 Teab üldiseid esmaabi põhimõtteid narkootiliste ainete mürgistuste korral**

Tunneb ära käitumise, mis on põhjustatud narkootilistest ainetest
Oskab märgata kaaslase uimastite tarvitamise probleeme ja teab, kelle poole pöörduda
Oskab anda peamist esmaabi narkootilisest ainest tingitud mürgistuse korral

Toob näiteid, kuidas hoiduda narkootiliste ainete tarvitamisest

**5 Teab kodu ja vara turvalisuse põhireegleid**

Kirjeldab ohtlike ainete käsitsemise põhireegleid (tunneb märgistusi)
Teab olulisemaid elektriohutuse reegleid
Teab koduvarguse ohvriks langemise ennetamise peamisi võimalusi
Kirjeldab ettevaatamatuse tagajärgi nutikodus

## ÜHISKOND

**1 Tunneb riigikorda, presidente ja valitsusorganeid**

Kirjeldab oma sõnadega Eesti riigikorda
Nimetab valitsusorganeid ja selgitab nende ülesandeid
Nimetab Eesti presidente ja järjestab nad ametiaja järgi

**2 Hindab infoallikaid kriitiliselt ja kujundab oma arvamuse**

Hindab allika usaldusväärsust
Nimetab viis tunnust, kuidas ära tunda valeinformatsiooni

**3 Teab Vabadussõja olulisust**

Mõistab Vabadussõja olulisust Eesti iseseisvuse saavutamisel
Nimetab Vabadussõja peamisi sündmusi ja mõjukamaid isikuid

**4 Teab Kaitseliidu loomise ajalugu**

Nimetab Kaitseliidu loomise ja taasloomise kuupäevad
Kirjeldab Kaitseliidu rolli Eesti iseseisvuse kujunemisel

**5 Kirjeldab ühte olulist lähiajaloo sündmust või kriisi taasiseseisvunud Eestis**

Kirjeldab taasiseseisvunud Eestis üht olulist sündmust
Toob välja kolm olulisemat õpimomenti, mida läbi kirjeldatud sündmuse õpiti
On osalenud ühes kriisiteemalises arutelus

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Tunneb kolme söödavat seent ja taime**

Toob näiteid söödavast, mida võib metsast leida erinevatel aastaaegadel
Tunneb ära ja nimetab kolm söögiseent
Tunneb ära ja nimetab kolm söödavat taime
Teab, milliseid erinevad taimeosad võivad olla söödavad

**2 Teab ja tunneb kolme Eestis püütavat kalaliiki ja ühte kaitsealust kalaliiki**

Tunneb ära kolm püütavat kalaliiki ja ühe kaitsealuse kalaliigi
Oskab kontrollida asjakohasest allikast, millal ja milliseid kalu tohib püüda

**3 Osaleb praktilises tegevuses, mis vähendab tema keskkonnajalajälge**

On osalenud keskkonnateemalises praktilises tegevuses, töötoas või üleskutses koos rühmaga või kokkuleppel noortejuhiga individuaalselt

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 On vormikandmise ja käitumisega eeskujuks teistele organisatsiooni liikmetele**

Kannab vormi olemasolul korrektselt nii pidulikku kui ka välivormi
Tutvustab nooremate liikmetele piduliku või välivormi kandmise nõudeid ja vormielemente
Kasutab sobivatel hetkedel kodutütre tervitust ja selgitab seda ka nooremate

**2 Korraldab ühe lihtsama tegevuse rühmale**

Valmistab ette ja viib läbi lihtsama tegevuse rühmale (mängu, meisterdamise, meeskonnatööülesande vms)

**3 Oskab siduda lipsusõlme**

Seob lipsusõlme iseendale ja kaaslasele

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Testib oma füüsilisi võimeid vastavalt normatiividele ("Kodutütarde kehaliste katsete läbiviimise kord ja normatiivid")**

Osaleb kehaliste katsete läbiviimisel eesmärgiga läbida need positiivselt
Analüüsib ja võimalusel kõrvutab oma sooritustulemust eelmiste kordadega

**2 Võtab osa maakondlikust või vabariiklikust liikumist toetavast väljakutsest**

Jälgib oma kehalist aktiivsust kokkulepitud rakenduses või liikumispäevikus
Liigub regulaarselt kokkulepitud perioodi jooksul

**3 Teab, kuidas ennast hoida suure füüsilise pingutuse korral**

Teab, kuidas enda keha hoida füüsilise pingutuse ajal (nt rännakutel)
Teab, mida vajab organism taastumiseks pärast rasket füüsilist pingutust

## RIIGIKAITSE

**1 Nimetab julgeolekuohte Eestile**
- Kirjeldab oma sõnadega Eesti riigile suunatud julgeolekuohte
- Teab, mida riik teeb julgeolekuohtude ennetamiseks

**2 Selgitab Kaitseväe teenistuse eesmärke**
- Selgitab oma sõnadega, kuidas reservvägi moodustub ja mis on selle eesmärk
- Kirjeldab, millised on võimalused ajateenistuse läbimiseks

**3 Nimetab Kaitseväe maaväe kompaniisisesed allüksused alates lahingpaarist**
- Teab Kaitseväe allüksuste nimetusi
- Teab allüksuste suurust ja universaalstruktuuri

**4 Eristab maa-, mere- ja õhuväe auastmeid ja tunneb maaväe auastmeid**
- Selgitab oma sõnadega maa-, mere- ja õhuväe auastmete erinevusi
- Oskab kokku viia kõik maaväe auastme nimetused tunnustega

**5 Tunneb Kaitseväe väeosade ülesandeid**
- Teab Kaitseväe väeosade peamisi ülesandeid
- Tunneb sõjaväelise väljaõppe võimalusi

**6 Teab erinevaid maaväe relvaliike**
- Nimetab vähemalt kolm maaväe relvaliiki

**7 Teab sidepidamisviise ja oskab sideprotseduure**
- Valib vastavalt olukorrale sobiva sidepidamisviisi ja põhjendab oma valikut
- Rakendab korrektselt sideprotseduure
- Edastab sidepidamisvahendiga sideprotseduure järgides sõnumi

**8 Tegutseb korrektselt rivikäskluste järgi ja annab korrektselt VI ja V järgu rivikäsklusi**
- Oskab liikumiselt pöörata vasakule, paremale („Parem (vasak) – pool!“)
- Annab edasi korrektselt VI ja V järgu rivikäsklusi
- Oskab iseseisvalt moodustada rivikarpi
- Pöördub sündmuse vahetu juhi poole ja teeb struktureeritud ettekande isikkoosseisu ja tegevuste kohta

**9 On külastanud riigikaitselise suunitlusega asutusi**
- On külastanud vähemalt üht Kaitseväe väeosa
- On käinud õppekäigul ühes riigi- või sisekaitsega seotud asutuses

**10 On osalenud koonduse korraldamisel**
- On korraldanud koonduse või õppepunkti

## MATKATARKUSED

**1 Korraldab iseseisvalt matkavarustuse ja välilaagriks vajalike tööriistade hooldamise**
- Nimetab põhjuseid, miks on vajalik alati pärast matka või laagrit varustust ja tööriistu hooldada
- Oskab iseseisvalt matkavarustust või laagri tööriistu hooldada

**2 Oskab liikuda kinnisel maastikul (metsastunud, võsastunud alal) vähemalt ühe kilomeetri**
- Oskab liikuda kinnisel maastikul asimuudi abil vähemalt ühe kilomeetri

**3 Valmistab endale toidu lõkkel, piiritus- või gaasipõletil**
- Rakendab ohutusalaseid nõudeid gaas-, piirituspõleti või lõkke kasutamisel ja järgib neid
- Koostada menüü, arvestades toiduainetega, mis annavad energiat pikaks ajaks
- Valmistab enda poolt koostatud menüü järgi lõkkel või priimusel kolm erinevat toidukorda

**4 Läbib osaliselt öösel orienteerudes vähemalt 20-kilomeetrise matka**
- On osalenud vähemalt 20-kilomeetrisel osaliselt öisel matkal
- Teab, kuidas tegutseda pimedal ajal eksimise korral
- Oskab looduses olevate märkide abil määrata ilmakaari
- Oskab planeerida matkamarsruuti paberkaardil ja veebikaardil
- Oskab maastikku ja ilmastikku arvestades valida matkamiseks õige liikumistempo ning puhkepauside sageduse

**5 Ööbib välilaagris käepärast vahenditest rajatud ööbimiskohas**
- Rajab käepärastest vahenditest ööbimiskoha ja ööbib selles
- Järgib laagris loodust hoidvaid põhimõtteid

## OHUTUS

**1 Teab erinevaid viise kannatanu transportimiseks**
- Teab, millal kasutada ühetükimeetodit
- Demonstreerib erinevaid kannatanu kandmisviise
- Oskab kasutada Rautek-haaret

**2 Teab, kuidas anda esmaabi lülisambavigastuse korral**
- Teab, kuidas hinnata lülisambavigastuse riski
- Oskab ohutult kannatanut liigutada
- Teab lülisamba vigastuse esmaabi eripärasid

**3 Oskab ennetada nakkus- ja suguhaigusi ning soovimatut rasedust**
- Teab vere kaudu levivaid haiguseid ja oskab neist hoiduda
- Nimetab sugulisel teel levivaid haigusi ja oskab neist hoiduda
- Toob näiteid turvalisest seksuaalkäitumisest
- Teab, kus asub kohalik noortekabinet ja oskab sealt vajadusel abi/nõu küsida

**4 Teab väliturvalisuse põhimõtteid avalikus ruumis**
- Teab olulisi reegleid massikogunemistesse sattumise korral
- Oskab esmaseid enesekaitsevõtteid (haardest vabanemise võtted, kõva häälega abi kutsumine, kiire eemaldumine ohukohast)
- Oskab ohtu märgata ja sellest hoiduda (ohutus pimedas liikumisel, kahtlaste isikute äratundmine ning nendest hoidumine jne)



## OHUTUS

**5 Oskab kasutada kriisirakendust „Ole valmis!“**

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Tunneb ja järgib keskkonnasäästlikke põhimõtteid, selgitab neid põhimõtteid noorematele**

Analüüsib rakenduse abil oma koduseid kriisivarusid
Leiab kriisiolukorras vajaminevaid tähtsamaid telefoninumbreid
Leiab rakendusest vajalikku infot

**6 Oskab käituda kriisiolukorras**

Teab, kuidas hakkama saada pikemalt kestva vee- ja elektrikatkestuse korral

Oskab nimetada alternatiivseid energiaallikaid
Teab, mis erinevus on kerksuskeskusel, varjumiskohal ja varjendil

Oskab nimetada kodukoha avalikke varjumiskohti ja teab, milline on selle märgistus
Nimetab usaldusväärseid infoallikaid

## ÜHISKOND

**1 Kirjeldab kodaniku põhiõigusi ja kohustusi**

Teab, mis on inimõigused ja kodanikuõigused
Nimetab oma õigusi ja kohustusi riigi ees

**2 Selgitab, millised on hea kodaniku tunnused ja väärtused**

Kirjeldab oma rolli ja tegevusi ühiskondlikus elus

**3 Teab demokraatia olemust**

Kirjeldab demokraatia olemust

Selgitab noorte rolli demokraatias, oskab tuua näiteid, kuidas noored saavad osaleda otsuste tegemises (nt õpilasesinduses, noortevolikogus, ühistegevustes)
Toob kolm näidet, kuidas demokraatia toimib igapäevaelus ning Kodutütarde organisatsioonis (koostöös, kaasamises ja otsustamises)

**4 Tunneb lipu kasutamise etiketti ning oskab ümber käia vardalipuga**

Teab lippude järjestust lipualusel
Oskab vardalipuga korrektselt ringi käia (liikumine ja manöövrid).

**5 Uurib Eesti lähiajaloo olulisi sündmusi**

Koostab vabas vormis uurimuse Vabadussõja, metsavendluse või küüditamise kohta
Kogub ja analüüsib andmeid usaldusväärsetest allikatest ning koostab sellest esitluse, video vm loovtöö
Esitleb oma uurimuse tulemusi suuliselt rühmakaaslastele ja mõtestab nende sündmuste mõju Eesti rahvale ja väärtustele

**6 Kirjeldab teise maailmasõja rolli Eesti ajaloos**

Nimetab vähemalt kolm murrangulist hetke teises maailmasõjas
Toob näiteid teises maailmasõjas toimunud lahingutest oma kodukohas või maakonnas

Nimetab keskkonnasäästliku eluviisi põhitõdesid ning toob näiteid tarbimisharjumuste mõjust loodusele
Nimetab keskkonna ja looduskaitse põhimõtteid
Kirjeldab oma sõnadega, mis on elurikkuse säilitamine
Selgitab noorematele keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid

**2 Osaleb mõnes praktilises tegevuses, mis aitab loodust hoida või elurikkust säilitada**

Osaleb mõnes üleskutses, talgul või meisterdab midagi kaasates nooremaid kodutütreid (nt putukahotell, pesakast vmt)

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 Väärtustab ja austab suheldes nii ennast kui teisi**

Kasutab suhtlemisel mina-sõnumit ja püüab talitseda oma emotsioone
Rakendab tagasisidestamisel väärtustava tagasiside põhimõtteid
Teab, mis on kiusamine ja mõistab selle negatiivset mõju
Teab, kust vajadusel kiusamisjuhtumi korral abi leida

**2 Tutvustab Kodutütarde organisatsiooni**

Viib iseseisvalt või grupiga läbi Kodutütarde organisatsiooni tutvustuse (lasteaias, koolis, noorteüritusel, avalikul sündmusel vms)

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Sooritab kehalised katsed vastavalt normatiividele ("Kodutütarde kehaliste katsete läbiviimise kord ja normatiivid")**

Osaleb kehaliste katsete läbiviimisel eesmärgiga läbida need positiivselt
Analüüsib ja võimalusel kõrvutab oma sooritustulemust eelmiste kordadega

**2 Tutvub Kaitseväe spordirakendusega „Spordivägi“**

Tutvub rakendusega „Spordivägi“
Valib välja sobiva treeningu, teeb seda kokkulepitud perioodi jooksul süsteemselt ja esitab treeningpäeviku rühmavanemale

**3 Külastab võimalusel spordiarsti**

Külastab organisatsiooni toel spordiarsti, et hinnata ja hoida oma kehalist võimekust ning tervist

**4 Kogub vähemalt 200 kilomeetrit jalgsi matkates V järgu omandamise ajal**

Fikseerib kilomeetrid kokkulepitud rakenduses või liikumispäevikus
Esitab liikumispäeviku rühmavanemale

# VI JÄRK / Alates 16-aastased / Katsenõudeid kokku 30



## RIIGIKAITSE

*VI järgus riigikaitse valdkonna läbimiseks on kaks varianti. Kodutütar:*
*1) läbib riigikaitse valdkonna vastavalt VI järgu nõuetele;*

## MATKATARKUSED

**1 Kirjeldab matkavarustuse funktsionaalsust, tuues välja erinevate tööpõhimõtetega, aga sarnase otstarbega vahendite plussid ja miinused**

*1) läbib riigikaitse valdkonna vastavalt VI järgu nõuetele;*
*2) läbib Kaitseliidu noorliikme riigikaitse oskuste kursuse (NROK).*

**1 Kirjeldab NATO rolli Eestis**
Selgitab, miks on NATOsse kuulumine oluline Eesti julgeoleku seisukohalt

**2 Selgitab rahuaja riigikaitse juhtimise struktuuri**
Selgitab oma sõnadega rahuaja riigikaitse juhtimise struktuuri
Kirjeldab riigikaitselist käitumise ahelat kriisiolukorras

**3 Teab Kaitseministeeriumi valitsemisalas olevaid asutusi**
Oskab nimetada Kaitseministeeriumi valitsemisalas olevaid asutusi
Teeb lühiülevaate ühest vabalt valitud asutusest

**4 Selgitab soomustehnika erisusi**
Selgitab oma sõnadega tanki, lahingumasina ja soomustransportööri erinevusi ja eristab neid fotodelt
Suudab eristada Eesti kaitseväe soomustehnika teistest sarnastest masinatest

**5 Kirjeldab Kaitseliidu maleva ja peastaabi struktuuri**
Selgitab oma sõnadega Kaitseliidu maleva ja peastaabi struktuuri
Kirjeldab maleva ja peastaabi struktuuride funktsioone

**6 Nimetab kaitseväelase individuaalvarustuse elemente**
Teab kaitsevarustuse kasutamise põhimõtteid
Teab individuaalvarustuse kasutamise põhimõtteid
Teab, millest koosnevad individuaalvarustuse osad (kandesüsteem)

**7 Mõistab, mis on vägivallatu vastupanu olemus ja eesmärk**
Selgitab oma sõnadega vägivallatu vastupanu olemust ja eesmärki
On tutvunud rakenduses „Ole valmis!“ vägivallatu vastupanu peatükiga
Nimetab vähemalt viis vägivallatu vastupanu meetodit

**8 Korraldab kaaslastele tegevuse, kuhu kaasab inimese, kelle elukutse on riigikaitse valdkonnas**
Teeb vajalikud kokkulepped ning korraldab kohtumise oma rühmakaaslastele mõne riigikaitses tegutseva inimesega

**9 Osaleb Kaitseliidu või Naiskodukaitse väljaõppeüritusel**
On osalenud Kaitseliidu või Naiskodukaitse väljaõppeüritusel

Võrdleb matkavarustusse kuuluvaid varustuselemente, mis on sarnase otstarbega aga erineva ehituse või tööpõhimõttega (nt gaasipriimus vs piirituspriimus jne)
Matkavarustuse võrdlemisel toob välja mõlema elemendi plussid ja miinused

**2 On läbinud vähemalt kolm eriliigilist matka**
Oskab matkamisel kasutada erinevaid vahendeid liikumiseks (räätsad, kanuu, jalgratas, suusad vm vahendid, mis eeldavad füüsilist pingutust) ja mõistab nende kasutamisel matkade korralduslikku eripära

**3 Läbib orienteerudes 10 kilomeetrit, kasutades ise koostatud teekonna kaarti või skeemi**
Oskab koostada maa-ala skeemi ja kasutada seda orienteerumiseks
Oskab orienteeruda kasutades erinevaid kaarte

## OHUTUS

**1 Teab, kuidas käituda suurõnnetusse sattumisel**
On tutvunud kannatanu seisundi hindamise põhimõtetega (triaaž)
Teab, kuidas käituda suurõnnestusse sattumisel

**2 Teab, kuidas käituda peatrauma korral**
Tunneb ära peatrauma sümptomid
Oskab hinnata teadvusel olekut

**3 Oskab anda abi hingamisteede sulguse korral**
Oskab rakendada esmaabi võtteid osalise hingamistee sulguse korral
Oskab rakendada esmaabi võtteid täieliku hingamistee sulguse korral

**4 Teab elustamise eripärasid**
Teab imiku elustamise eripärasid
Teab väikelapse elustamise eripärasid

**5 Oskab kasutada žgutti efektiivselt ning tunneb selle erinevaid kasutusviise**
Teab žguti paigaldamise põhimõtteid
Teab ja oskab kasutada erinevaid žgutte ja teeb neil vahet

**6 Teab üldiseid juhiseid hädaolukorraks**
Mõistab Kaitseliidu liikmete rolli elanikkonnakaitse valdkonnas
Teab, kuidas toimib hädaolukorrast ja hädaolukorras teavitamine
Teab, mis kuulub hädaolukorra varudesse ja toob näiteid, kuidas neid süsteemselt uuendada
Koostab oma pere kriisiplaani (varude nimekiri, varjumisvõimalused, olulised käitumisjuhised jm)

# VI JÄRK / Alates 16-aastased / Katsenõudeid kokku 30



## ÜHISKOND

**1 Teab riigi ainuõigusi ja kolme sektori tähendust**
Teab, mis on riigi ainuõigused
Teab avaliku, kolmanda ja erasektori tähendust

**2 Loob organisatsioonile lisandväärtust andva projekti**
Loob Kodutütarde organisatsioonile lisandväärtust andva ja organisatsioonis kasutatava projekti

**2 Selgitab inimeste kultuurilist mitmekesisust ja oma rolli kultuurikandjana**

Toob näiteid erinevatest kultuuridest ja nende väljendusvormidest

Selgitab oma rolli kultuuri kandjana ja loojana

**3 Kirjeldab Euroopa Liidu rolli Eestis**

Toob näiteid, kuidas Euroopa Liit mõjutab Eesti elanikke

**4 Teab, millised on võimalused panustada vabatahtlikuna erinevates valdkondades**

Selgitab, kuidas vabatahtlikuna panustada turvalisusesse, tervishoidu ja sotsiaalhoolekandesse

Osaleb vähemalt ühel korral vabatahtlikuna

**5 Nimetab ja selgitab tähtsamate ajalooliste dokumentide rolli Eesti ajaloos**

Teab, millal ja miks Eesti iseseisvusmanifest loodi ning teab selle sisu

Teab, et Tartu rahu lõpetas Vabadussõja ja oskab selgitada, miks see on Eesti diplomaatia üks tähtsamaid saavutusi

Selgitab, kuidas Molotovi-Ribbentropi pakt mõjutas Eesti iseseisvust

**6 Koostab eneseanalüüsi**

Koostab analüüsi, kuidas Kodutütarde organisatsioon on tema elu mõjutanud

Paneb kirja oma tugevused ja arengukohad ning seab endale vähemalt viis selget arengueesmärki

Valib formaadi kellele ja kuidas esitleb oma mõtteid Kodutütarde organisatsioonis

## LOODUS JA KESKKOND

**1 Viib läbi loodusteemalise töötoa mõnes laagris või mõnel teisel väljaõppeüritusel**

Vabalt valitud loodusteema õpetamine noorematele

**2 Analüüsib ja hindab enda tarbimisharjumusi**

Kogub andmeid enda tarbimisharjumuste (kulud toidule, riietele, meelelahutusele, transpordile vm) kohta kokkulepitud aja jooksul

Hindab, kas ta tarbimisvalikud on teadlikud või harjumuslikud, missugune on valikute mõju keskkonnale

Mõtleb, mida on tal veel võimalik ette võtta, et tarbimisharjumused oleksid keskkonnasäästlikumad

Koostab kokkuvõtte ja esitleb tulemusi

## KÄITUMINE JA LOOVUS

**1 On Kodutütarde organisatsioonis eeskujuks noorematele liikmetele**

Rakendab kõiki järguteadmisi oma käitumises

Esindab ringkonnas sageli oma rühma, oskab ja tahab kaasa rääkida erinevates organisatsiooni puudutavates küsimustes

## KEHALINE AKTIIVSUS

**1 Sooritab kehalised katsed vastavalt normatiividele ("Kodutütarde kehaliste katsete läbiviimise kord ja normatiivid")**

Sooritab positiivselt vastavalt korrale kehalised katsed

**2 Korraldab liikumisväljakutse oma rühmale või malevale**

Teeb vajalikud eeltööd väljakutse korraldamiseks

Osaleb enda korraldatud liikumisväljakutses

Väljakutse lõppedes teeb kokkuvõtted